

Brüsszel, 2026. április 9.
(OR. en)

7982/26

AGRI 245
AGRIFIN 74
FORETS 49
PROCIV 70
ENV 317

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	A mezőgazdaság és a fenntartható erdőgazdálkodás stratégiai jelentősége a vegetációtűzek kockázata megelőzésének és a rezilienciának a megerősítésében – A Bizottság tájékoztatója – Véleménycsere

A Bizottság a vegetációtűz kockázatának integrált kezeléséről szóló közleményében (7652/26) az ökológiai, a gazdasági, a kulturális és a társadalmi dimenzióra kiterjedően foglalkozik a kockázatkezelési ciklus egészével (megelőzés, felkészültség, reagálás és helyreállítás). A közlemény a vegetációtűzkockázat-kezeléssel kapcsolatos cselekvés sürgős feladatára reagál: közös megközelítés keretében öleli fel a vegetációtűz-kockázat csökkentését célzó valamennyi szakpolitikai területet és szereplőt. Épít az uniós intézményekkel és szervekkel, a tagállamokkal, a szakértőkkel, az érdekelt felekkel és a tudományos körökkel folytatott konzultációkra, célja pedig a velük való együttműködés megerősítése a vegetációtűz-kockázatok jelentette növekvő kihívások kezelése érdekében.

Az EU-ban egyre nagyobb léptékűek, egyre gyakoribbak és pusztítóbbak a vegetációtüzek, ami jelentős, ágazatokon átívelő kockázatokat teremt. A vegetációtüzek 2025. évi időszakában mért adatok szerint az EU-ban több mint egymillió hektár – azaz Ciprusnál nagyobb terület – vált a lángok martalékává. Ezzel az EU-ban vegetációtűz által sújtott terület történelmi rekordméretet ért el. A tűz által elpusztított területek kiterjedése az elmúlt öt év közül négyben meghaladta az addigi rekordot, miközben a tüzek intenzitása is egyre erősödött. A vegetációtüzek immár nem csupán Dél-Európára korlátozódnak, hanem a kontinens középső, északi és keleti régióit is érintik. E tendencia kiterjedt következményekkel jár: ilyenek például a halálesetek, az ökoszisztémák károsodása, a levegőminőség romlása, a talajromlás, az erózió, a biológiai sokféleség csökkenése, valamint a mezőgazdaságot, az erdőgazdálkodást és az infrastruktúrát érő negatív hatások. A vegetációtüzek miatt az EU-ban bekövetkező gazdasági károk értéke évente mintegy 2,5 milliárd EUR-ra tehető.

Túlnyomóan az éghajlatváltozásnak tudhatók be a gyakoribb hőhullámok, az aszályok és a magas hőmérsékleti értékek. Ezek pedig olyan körülményeket teremtenek, amelyek között könnyen lobbannak lángra és harapódnak el a vegetációtüzek. A földhasználat megváltozása, a természetes ökoszisztémák állapotromlása, a vidék elnéptelenedése és a hagyományos gyakorlatok elhagyása az éghető anyag egyre nagyobb felhalmozódásához vezetett. Ezzel párhuzamosan a városok erdős területek felé való terjeszkedése miatt megnövekedett a vegetációtüzeknek való kitettség. A vegetációtüzek 96%-ának előidézője – tehát fő oka – az emberi tevékenység: a tüzet általában az infrastruktúra mentén keletkező szikrák vagy szándékos cselekedetek okozzák.

A kezeletlen vegetáció miatti éghetőanyag-felhalmozódás növeli a kiterjedt vegetációtüzek előfordulásának valószínűségét. A mezőgazdasági termelőknek, az erdészeknek és a vidéki közösségeknek ezért kulcsfontosságú szerepük van a vegetációtüzek megelőzésében. A vegetációtüzek intenzitásának csökkentése és terjedésük lassabbá tétele céljából fontosak az olyan aktív és fenntartható földgazdálkodási gyakorlatok, mint a legeltetés, az erdőritkítás, a fajdiverzifikáció és a tájak nagyobb változatosságának előmozdítása.

Az EU gondoskodik a megelőzéshez, a felkészültséghez, a reagáláshoz és a helyreállításhoz szükséges finanszírozási forrásokról. A hatékonyság biztosítása érdekében javítani kell a pénzeszközök nyomon követését és stratégiai jellegű felhasználását. A közös agrárpolitika (KAP) támogatja a szárazföldi vegetációtüzek megelőzését és az azokat követő helyreállítást. Javaslat történt arra, hogy a 2028-tól 2034-ig tartó programozási időszakban továbbra is álljanak rendelkezésre a jelenlegi eszközök – köztük azok is, amelyek az erdők és a mezőgazdasági termőterületek természeti katasztrófák utáni helyreállítására szolgálnak. Az olyan további intézkedések, mint a természet – azon belül a vizes élőhelyek és az erdőterületek – helyreállítása, szintén hozzájárulnak a tűzzel szembeni rezilienciához, mégpedig az érintett ökoszisztémák egészségének javítása és az aszályok hatásainak csökkentése révén.

A vegetációtüzek kezelése – a regionális hatóságokkal és a gazdálkodókkal együtt – elsősorban a tagállamok felelőssége, míg az EU finanszírozás, adatok és tudásmegosztás útján nyújt támogatást.

A vegetációtüzek megelőzését célzó szakpolitikák hatékonyságát jelenleg olyan kihívások korlátozzák, mint például a következetlen adatok, az elavult veszélyeztetettségi térképek, a tüzek viselkedésének optimálistól elmaradó modellezése, valamint a határokon átnyúló és a több kockázatra kiterjedő értékelések korlátozott figyelembevétele.

E célból már rendelkezésre állnak a nyomon követésre és a korai előrejelzésre szolgáló uniós eszközök, így például a Kopernikusz és az európai erdőtűz-információs rendszer (EFFIS), a tagállamok pedig ösztönzést kapnak arra, hogy ezeket szisztematikusan igénybe vegyék a vegetációtűzkockázat-kezelés támogatásához és annak könnyebb eldöntéséhez, hogy mely projekteket szükséges támogatni. A Bizottság törekszik ezen eszközök javítására és az uniós szintű standardizált kockázatmodellezés fejlesztésére. A tagállamok számára ajánlott, hogy mozdítsák elő a szárazföldi vegetációtüzek megelőzésére irányuló intézkedések bevezetését, valamint hogy tökéletesítsék a korai előrejelző rendszereket, a tüzek nyomon követését, a tűz viselkedésének modellezését, a kockázatértékelést és a nagy felbontású adatok felhasználását a döntéshozatalban.

Az emberi tevékenység által okozott vegetációtüzek nagy aránya miatt kritikus fontosságú a magatartásbeli változás. A kockázati információkhoz való hozzáférés és a célzott kommunikáció támogathatja a megelőzésre irányuló erőfeszítéseket. A felkészültségi intézkedések magukban foglalják az evakuálás tervezését, a közösségi szerepvállalást és az oktatást.

Egyes régiókban hiányzik a kellően képzett személyzet és a felszerelés. A tűzoltóknak megfelelő védelemre, képzésre és támogatásra van szükségük. Az EU ösztönzi a válaszintézkedéseknek az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztüli meghozatalát, ideértve a tűzoltók előzetes kihelyezését és a közös légi tűzoltási flotta (rescEU) fejlesztését. További erőfeszítések összpontosulnak az interoperabilitás, a képzés és az elemzési képességek javítására.

A ciprusi elnökség – tudatában annak, hogy e téren további intézkedésekre van szükség, valamint figyelembe véve a vegetációtűz kockázatának integrált kezeléséről szóló bizottsági közleményt – arra törekszik, hogy elősegítse a munkát a Bizottság által az említett közleményében felvetett, a vegetációtűzek integrált kezeléséről szóló ajánlással kapcsolatosan. Az ajánlás megvitatására – annak horizontális jellege miatt – az Általános Ügyek Tanácsa keretében fog sor kerülni. Szem előtt tartva továbbá egyrészt a megelőzés, a felkészültség, a reagálás és a helyreállítás közötti kapcsolat megerősítésének fontosságát, másrészt az uniós és tagállami intézkedések révén nyújtott, a hatékony végrehajtást szolgáló támogatást, az elnökség felkéri a minisztereket, hogy az e folyamathoz való hozzájárulás céljából folytassanak véleménycserét az alábbi kérdésekről:

- *Hogyan tudja a közös agrárpolitika (KAP) – más uniós eszközökkel együtt – jobban támogatni a mezőgazdasági termelőket, az erdészeket és a vidéki térségeket a vegetációtűzek kockázatának megelőzésében és kezelésében, többek között az éghető anyag felhalmozódását csökkentő és a táj rezilienciáját növelő földgazdálkodási gyakorlatok erőteljesebb ösztönzése révén? Hogyan fokozható ez a támogatás további, a KAP keretén kívüli köz- és magánfinanszírozás útján?*
- *Az Európa-szerte pusztító vegetációtűzek növekvő intenzitására és gyakoriságára tekintettel hogyan lehet ösztönözni a fenntartható erdőgazdálkodást és megerősíteni a helyreállítást, valamint hogyan építhető be a vegetációtűzek kockázatának megelőzése a nemzeti erdészeti szakpolitikákba, helyreállítási tervekbe és földhasználat-tervezésbe – különösen a természetes élőhelyek és a városi területek határán, illetve a termelésből kivont földterületeken – a reziliencia fokozása, valamint a vidéki közösségek és az ökoszisztémák védelme érdekében?*